

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

102. Vndenam, dum institutio fundatoris, vel statutum aut consuetudo id clarè non exprimit, constet, vel conjectura sumatur, Capellaniam esse, vel non esse sacerdotialem actu, vel habitudine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

manifestè id continentes. Verùmque id est, etiam si ultra onus celebrationis missarum servitium aliud impostum haberet v.g. cantandi in choro, quòd residentiam personalem præferre videretur, positumque expressè esset in fundatione: *Capellaniam hanc obtinens cantet, vel serviat*: Luca loc. cit. n. 3. Garc. loc. cit. nu. 89. contra Nav. consil. 6. n. 3. de Clericis non resid. docentem, verbum: *cantet vel serviat*: in fundatione Capellaniæ positum idem importare, quòd resideat; quòd intelligitur de personali residentia: poterit enim & tunc adhuc Rector Capellaniæ talis per substitutum satisfacere; uti manifestum videtur ex decis. Rotæ in una Brixienfi Capellania, 2. Martii Anno 1598. apud Garc. n. 88. generaliter sic decidentis: *Capellania non requirit personalem residentiam, nisi fundator jussit; quòd Capellanus per se ipsum inservire teneatur. Secus autem esse videtur, ubi fundator dixisset: intersit vel assistat in choro: hæc enim idem, quòd resideat, importare videntur; adeoque imponendo hanc interessentiam, & assistentiam imposuisse videtur residentiam personalem.* Garc. loc. cit. n. 89. quamvis & in eo adhuc casu non importari nisi residentiam causativam seu impropiam, inducentem amissionem fructuum seu emolumentorum, aut distributionum, non verò propriam ac veram inducentem incompatibilitatis effectum, docet de Luca d. 57. cit. n. 6. & d. 58. n. 6. & d. 59. n. 4. &c.

2. Respondeo secundò: in particulari Capellania interveniente auctoritate Ordinarii fundatà cum obligatione residentia personalis, dum postmodum ejus fructus adeò diminuti sunt, ut non sint sufficientes & porportionari amplius tali oneri, non obligat ad residentiam, saltem Ordinario tollente hanc obligationem, Garc. cit. p. 7. c. 1. nu. 126. docet etiam in genere Lott. l. 3. q. 27. nu. 19. his verbis: libera est hac in re facultas Episcopi, non solum in superadducenda residentia ex causa prædicta (nimirum urgente necessitate vel utilitate Ecclesiæ ex defectu ministrorum) sed etiam in tollenda, si ob tenuitatem fructuum non reperiatur, qui velit provideri; ut etiam latè probat Moneta de commut. ult. volunt. c. 11. n. 15. apud eundem, uti id eum posse in eo casu annuente patrono, aut etiam eo invito, si vocatus consentire noluerit; patet ex generali doctrinà, quâ docent DD. ad c. nos quidem. de testam. posse Ordinarium in tali casu diminuerè, seu reducerè onera à fundatore imposita: cum, ut ait Felin. ad c. cum accessissent. de consir. n. 29. cessantibus redditibus cessare debet ordinatio testatoris, vide de hoc Garc. qui pro hac materia citat Lamb. l. 3. q. 6. n. 7. Azor. p. 2. l. 6. c. 24. q. 6. &c.

3. Respondeo tertio: Capellaniæ, quæ nullos fructus habent in absentia, sed omnes inter Capellanos & beneficiatos præsentés distribuuntur, absentibus nihil percipientibus, requirere videntur personalem & præcisam residentiam; ita ut illas obtinentes ad eam teneantur, & cogi possint, nõ obstante consuetudine contrariâ. Garc. p. 3. c. 2. n. 188. idque ob decis. aliquam S. Congreg. quam adsum ibidem recitat Garc. quaniq; se originaliter vidisse ait apud eundem Gonz. gl. 5. n. 1. plura tamen in contrarium adducente Nav. consil. 4. de cler. non resid. n. 1. & seq. Quin imò tenere responsionem etiam non obstante consuetudine immemoriali, ostendit Garc. loc. cit. num. 197. Verum

& de hoc onere residendi accuratius infra sect. 3. c. 1.

Quæstio 101. Quot modis Capellania (idem est de alio beneficio) dicatur sacerdotalis?

Respondeo tribus: primò: dum requirit eo tempore sacerdotium, quo jus obrinetur in Capellania. Secundò: dum requirit illud eo tempore, quo à patrono nominatur seu eligitur. Tertio: dum ita solum illud requirit, ut qui eligitur, nominatur & offertur, fiat sacerdos intra annum ab eo tempore computandum, quo nactus est pacificam Capellaniæ possessionem; alioquin vel ipsa, vel ejus fructibus sit privatus. Azor. l. 6. c. 24. q. 4.

Quæstio 102. Undenam, dum institutio fundatoris, vel statutum, aut consuetudo id clarè non exprimit, constet, vel conjectura sumatur, Capellaniam esse, vel non esse sacerdotalem; seu obtinentem illam debere esse aptitudine tantum, vel actu sacerdotem, & legere missas per se ipsum?

1. **R**espondeo primò: Capellania sacerdotalis est, & requirit in promovendo sacerdotium actu tempore præsentationis seu provisionis, dum dicitur in fundatione vel statuto: *presentetur sacerdos; vel promoveatur Capellanus, qui missam celebret*: vel *assumatur persona idonea ad celebrandum*: vel etiam ut insinuat Garc. n. 97. *presentetur presbyter vel rector causâ celebrandi missas &c.* qualitas enim adjuncta verbo juxta L. in delictis. ff. de noxalibus; intelligitur secundum tempus illius Garc. p. 7. c. 1. n. 58. citans plures pro hoc decis. Rotæ; & dicens esse communiorem contra Azor. l. 6. c. 24. n. 4. in cujus sententiam inclinabo. *sect. seq.* ubi de SS. ordinibus requisitis in beneficiato. & Corrad. l. 2. c. 10. n. 117. in quantum ii volunt, id verum esse, dum fundator est laicus, non verò, dum est Ecclesiasticus, vel statutum Ecclesiæ sic loquitur; sufficere enim tunc posse intra annum fieri sacerdotem: pro hac doctrina citatur à Garc. n. 63. Lamb. p. 1. l. 2. a. 27. q. 7. & Anton. Genuens. Item contra Ferrer. qui vult id solum tenere, dum sacerdotium annexum est per verba negativa, dicente v.g. fundatore: *Capellania conferatur non nisi sacerdoti*. Item contra Zerol. p. 1. v. beneficium §. 8 qui vult posse institui non sacerdotes, modò tamen infra annum fiant sacerdotes, dum Ecclesia fundata hæc conditione, ut ad illam instituantur tot presbyteri, qui quotidie celebrent; item contra Gonz. gl. 5. n. 104. & seq. qui idem cum Zerol. docet, & insuper addit, dum fundator diceret: *presententur sacerdotes & non alii*; adhuc sufficere, esse in ea ætate, ut saltem intra annum fieri possit sacerdos. huic ferè inhæret Perez. de Lara l. 2. c. 5. n. 16. apud Garc. n. 63. nimirum dum fundator requirit presbyteratum per verba mixta affirmativa, sufficere præsentari idoneum ad presbyteratum. ac denique contra Paris. de resign. l. 4. q. 9. n. 34. qui vult in iis casibus, in quibus requiritur ætas 25. annorum & sacerdotium, posse resignari & provideri beneficium non sacerdoti, habenti tamen dictam ætatem. Ratio responsionis nostræ est, quòd qui non est sacerdos actu, sed solum aptitudine, non dicatur verè, nec absolute & simpliciter sacerdos; adeòq; in eo non verificentur verba requirementia sacerdotium. Garc. n. 67. Contra dictam Corradi & Azor. distinctionem est, quòd si in fundatione laici verba illa importent,

portent, quod Capellania sit sacerdotalis actu, idem etiam importare debeant in fundatione personæ Ecclesiasticæ. Attendenda namque hic solum sunt verba fundationis, & eorum vis. *Garc. loc. cit. n. 83.* Secundò: requiritur actu sacerdotium, dum fundator vel statutum dicit, aut consuetudo habet, ut provisus sit Capellanus vel sacerdos: particula enim illa *vel*, est solum declarativa. *Zech. de rep. Eccl. c. de beneficiar. n. 4. Tuschus lit. E. concl. 57. apud Garc. loc. cit. n. 60. & 72.*

2. Respondeo secundò: Capellania ex eo, quòd fundator dixit, Capellanum debere celebrare missas seu divina officia, non est sacerdotalis, nec actu, nec aptitudine; sed conferri potest simplici Clerico, etiam tantum primæ tonsuræ, qui eam per substitutum administret. *Card. de Luca, de benef. d. 61. n. 3. & 7. Garc. loc. cit. n. 85. & seq. citans pro hac responsione AA. quàm plurimos, pluresque Rotæ & S. Congreg. decis. clarissimas ad longum. Vide etiam Gonz. l. c. gl. 5. n. 72. item Lott. l. 2. q. 47. à n. 34. ubi ait: annexio sacerdotii minimè argui potest ab annexione oneris celebrandi ob separabilitatem facti celebrationis ab ipso onere; quod ut per alium non possit absolvi, nullo jure cautum est; pro quo citat præter alios Felin. in c. eum omnes. de constitut. n. 3. dicentem ita de generali consuetudine servari; & ait hanc sententiam sæpissime probatam à Rota, cujus plures decis. adducit n. 35. Unde quàmvis fundator vel statutum referat onus illud celebrandi ad personam beneficiarii; dum tamen expressè non removet hanc facultatem celebrandi per alium, quæ est à jure communi; potius censetur voluisse conformare se cum eo jure, quàm ab ejus orbita recedere: cum omnis dispositio nudis verbis prolata vestiatur à jure communi. l. quarta. ff. locati. Lott. n. 36. atque ita tunc inflectitur ea relatio, ut stet demonstrativè ad qualitatem oneris; non autem dispositivè ad qualitatem personæ. ut Lott. n. 37. Rationem responsionis præter eam, quam afferam infra *loc. cit.* hanc quoque afferit *Garc. n. 92.* ex eo tunc possessi oneri satisfieri per substitutum, quod non fit in eo casu electa industria personæ, & hinc valeat, quod quis per alium facit, per se ipsum facere videtur.*

3. Respondeo tertio: Capellania erit quidem sacerdotalis, ut *Lott. n. 38. citans Gonz. gl. 5. n. 100. & 107.* non tamen adhuc erit sacerdotalis actu, sed solum aptitudine, ubi fundator dixit, Capellanum debere celebrare per se ipsum, seu debere personaliter deservire, vel debere residere. *Garc. n. 98. citans Gonz. loc. cit. n. 100. Nav. & c. Item declar. S. Congreg. de Anno 1604. quam se authenticè vidisse testatur, quæ inter cætera sic habet: Si ex fundatione autum, ut Capellanus per se ipsum celebret missas, simplici adhuc conferri potest clerico, in ea tamen auctoritate constituto, ut intra annum ad sacerdotium promoveri queat.*

4. Respondeo quartò: Capellania ex hoc erit adhuc sacerdotalis aptitudine, quòd præter onus legendi missas habet onus juvandi curatum in cantando, & aliis similibus assistendi in choro: tunc enim censetur injunctum servitium personale non tantum chori, sed etiam missarum; adeoque eas non poterit curare legi per alium. *Garc. loc. cit. n. 89. Filiuc. tr. 41. c. 1. n. 15.* Porrò quis dispensare possit quoad dictam qualitatem requisitam à fundatore, & qualiter ei derogetur per provisionem Apostolicam, vide ex dicendis *sect. seq. loc. cit.* Vide quoque *Garc. loc. cit. n. 102. & seq. fusè de hoc. Ac denique qualiter providendum in casu volun-*

tatis fundatoris ambiguae, deducendæ ex verbis vel conjecturis, vide apud *Card. Luca de benef. d. 86. ferè per tot.* ubi etiam, quæ distinctio inter vocabula *presbyter & sacerdos* in hoc vel illo idiomate, in quo conscripta est fundatio. Plura de hoc vide, ubi de ætate requisita ad singula beneficia. *sect. seq.*

Questio 103. Quidsi ergo in fundatione Capellania dicatur: presentetur sacerdos proximior in sanguine, si invenitur aliàs Clericus, num si tempore presentationis fuerit aliquis sacerdos, is presentari debeat, etsi sit remotior, & alteri proximiori preferendus, etsi hic postea adhuc ante institutionem remotioris illius esset jam factus sacerdos.

Respondeo affirmativè: attendi enim debet tempus presentationis. *Garc. loc. cit. n. 73. citans pro hoc Perez de Lara, & decis. Rotæ.*

Questio 104. An & quanta sit obligatio legendi missas impositas Capellania in Ecclesia, sacello, vel altari à fundatore designato, & ad quid hoc negligens Capellanus teneatur; & quis in eo dispensare possit?

1. **R**espondeo ad primum affirmative: non enim satisfaceret aliàs voluntati fundatoris. *Corr. l. 2. c. 11. n. 20. & 27. cum communi. Respondet idem ad secundum. n. 22. Capellanum contra legitimam causam celebrando alibi peccare mortaliter. Respondet ad tertium: non tamen teneri illum missas lectas alibi legere denuo in loco designato: quia jam in substantia satisfactum oneri missarum injuncto à fundatore, neque ad ullam aliam restitutionem; quia non privavit fundatorem fructu beneficii. *Corrad. ibidem, n. 23. & 24. citans Barb. de potestate Episc. alleg. 24. v. 36. & Fraxinell. de oblig. sacerdot. sect. 4. corol. 5. §. 3.**

2. Respondet ad quartum dispensare in hoc non posse Episcopum (etiam consentientibus hæredibus; cum non agatur in hoc puncto de voluntate hæredum, sed fundatoris. *Navar. de orat. c. 5. n. 2. & 12.*) cum verò sic derogaret menti fundatoris, quod non potest. *Corrad. n. 25. & 26. Nequidem dum Capellanus ratione studiorum abest, & ut sentire videretur Barb. loc. cit. ex Henric. Corr. ibid. ubi ait: & in hoc casu de necessitate petendum indultum Pontificium, censeri à peritissimis Curialibus, uti & num. 20. ait, praxin ipsam docere, non nisi de licentia Papæ licere dictas missas celebrare alibi.*

Questio 105. An, & quando numerus missarum ex fundatione impositus Capellania (idem est de Vicariis, aliisque similibus beneficiis) reduci possit per Ordinarium, quando redditus diminuti sunt & insufficientes tali oneri?

Respondeo: tametsi Episcopi in Synodo diocesana, uti & Abbates, Generalisque ordinum in Capitulis Generalibus ex concessione Trid. *sess. 25. c. 4. de reform.* (cujus concessionis varias limitationes, explicationes, & variorum super ea sententias vide apud *Garc. loc. cit. n. 127. & seq.* Vide etiam *Barb. de potest. Episc. alleg. 29.*) possint, re diligenter perspectâ, prout major Dei honor